

ΣΤΕ 1071/2008

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 8 Φεβρουαρίου 2007, με την εξής σύνθεση: Γ. Σταυρόπουλος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ' Τμήματος, Ν. Σακελλαρίου, Π. Καρλή, Σύμβουλοι, Μ. Σταματοπούλου, Δ. Βανδώρος, Πάρεδροι. Γραμματέας η Δ. Τετράδη-Χαρλαύτη.

Για να δικάσει :

Α. την από 26 Δεκεμβρίου 2006 αίτηση:

του του , κατοίκου Σερρών, ο οποίος παρέστη με τους δικηγόρους : 1) Αλ. Λυκουρέζο (Α.Μ. 1586) και 2) Κ. Παρασκευιώτη (Α.Μ. 182 Δ.Σ. Σερρών) που τους διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά των : 1) ,..... του, κατοίκου Σερρών, ο οποίος παρέστη με το δικηγόρο Δ. Κολιντζίκη (Α.Μ. 261 Δ.Σ. Σερρών) που τον διόρισε στο ακροατήριο, 2) του, κατοίκου, 3) του, κατοίκου, 4) του, κατοίκου, 5) του, κατοίκου, 6) του, κατοίκου, 7) του, κατοίκου, 8) του, κατοίκου, 9) του, κατοίκου, 10) του, κατοίκου, 11) του, κατοίκου και 12) του, κατοίκου, οι οποίοι δεν παρέστησαν.

Με την αίτηση αυτή ο αναιρεσείων επιδιώκει να αναιρεθούν οι υπ' αριθμ. 263 και 265/2006 αποφάσεις του Διοικητικού Πρωτοδικείου Σερρών.

Β. την από 27 Δεκεμβρίου 2006 αίτηση : του του, κατοίκου Σερρών, ο οποίος παρέστη με το δικηγόρο Δ. Κολιντζίκη (Α.Μ. 261 Δ.Σ. Σερρών) που τον διόρισε στο ακροατήριο,

κατά του του, κατοίκου Σερρών, ο οποίος παρέστη με τους δικηγόρους : 1) Αλ. Λυκουρέζο (Α.Μ. 1586) και 2) Κ. Παρασκευιώτη (Α.Μ. 182 Δ.Σ. Σερρών) που τους διόρισε με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή ο αναιρεσείων επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ' αριθμ. 263/2006 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Σερρών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Παρέδρου Δ. Βανδώρου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε :

Α. τους πληρεξούσιους του αναιρεσείοντος, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση και τον πληρεξούσιο του αναιρεσιβλήτου που παρέστη, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Β. τον πληρεξούσιο του αναιρεσειόντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τους πληρεξουσίου του αναιρεσιβλήτου, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή για την άσκηση των κρινόμενων αιτήσεων έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (ειδικά έντυπα παραβόλου σειράς Α' 2444395, 3650204, 3650207, 2444394/2006 για την πρώτη αίτηση και 2444396, 2444397, 2444398/2006 για τη δεύτερη).

2. Επειδή, με την αίτηση του ζητείται η αναίρεση των 263 και 265/2006 αποφάσεων του Διοικητικού Πρωτοδικείου Σερρών, που αφορούν στην εκδίκαση ένστασής του κατά του κύρους των εκλογών της 15.10.2006 για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών του Δήμου και στην ανακήρυξη των αρχών αυτών, αντίστοιχα, ενώ με την αίτηση του ζητείται η αναίρεση της πρώτης από τις αποφάσεις αυτές.

3. Επειδή, όπως προκύπτει από την 263/2006 αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, με την 126/2006 πράξη της Προέδρου Πρωτοδικών Σερρών και τον από 19.10.2006 πίνακα αποτελεσμάτων των πιο πάνω εκλογών κατατάχθηκαν πρώτος ο συνδυασμός «.....» με υποψήφιο δήμαρχο τον με 1712 ψήφους και δεύτερος ο συνδυασμός «.....» με υποψήφιο δήμαρχο το με 1664 ψήφους. Ο με την από 28.10.2006 ένστασή του ζήτησε τη μεταρρύθμιση των πιο πάνω πράξεων για το λόγο ότι αφενός μεν εσφαλμένα προσμετρήθηκαν υπέρ του συνδυασμού «.....» 60 ψηφοδέλτια, τα οποία έπρεπε να είχαν κηρυχθεί άκυρα, αφετέρου δε μη νομίμως κηρύχθηκαν άκυρα 5 ψηφοδέλτια του συνδυασμού «.....» επικουρικά, δε, ζήτησε την ακύρωση των προσβληθεισών πράξεων και την επανάληψη των εκλογών για το λόγο ότι 97 εκλογείς είχαν μεταδημοτεύσει παράνομα στο Δήμο Αμφίπολης. Ο και οι λοιποί αναιρεσιβλήτοι (στην πρώτη αίτηση) με την από 7.11.2006 αντένστασή τους ζήτησαν τη μεταρρύθμιση των πιο πάνω πράξεων με την αφαίρεση 57 ψήφων από το συνδυασμό «.....» και την πρόσθεση 3 ψήφων στο συνδυασμό «.....». Το διοικητικό πρωτοδικείο δέχθηκε εν μέρει την ένσταση του και απέρριψε την αντένσταση των ήδη αναιρεσιβλητών (στην πρώτη αίτηση). Ειδικότερα, το δικαστήριο της ουσίας απέρριψε τους λόγους της ένστασης περί μη νόμιμης προσμέτρησης 60 ψηφοδελτίων στο συνδυασμό «.....», δέχθηκε ότι κακώς δεν προσμετρήθηκαν υπέρ του συνδυασμού «.....» τα 4 από τα 5 ψηφοδέλτια για τα οποία παραπονέθηκε ο ενιστάμενος - αναιρεσειών, εξέτασε τους λόγους περί μη νόμιμης μεταδημοτέυσης εκλογέων πλην 37 εξ αυτών και δέχθηκε ότι από αυτούς ένας μόνο εκλογέας είχε μεταδημοτεύσει παράνομα και ότι ενόψει της διαφοράς των ψήφων των δύο συνδυασμών ($48 - 4 = 44$) η εξέταση των λόγων της ένστασης που αφορούσαν στους λοιπούς 37 παρείλκε ως αλυσιτελής, και, τέλος, αφού έκρινε ότι μετά ταύτα η αντένσταση είχε καταστεί άνευ αντικειμένου, δέχθηκε εν μέρει την ένσταση, απέρριψε την αντένσταση, προσέθεσε 4 ψήφους στο συνδυασμό «.....» και τους αντίστοιχους σταυρούς προτίμησης στους

υποψήφιους δημοτικούς συμβούλους και συμβούλους για τα τοπικά συμβούλια και όρισε ημερομηνία διενέργειας κλήρωσης μεταξύ των ισοψηφισάντων υποψηφίων δημοτικών συμβούλων. Ακολούθως, με την 265/2006 απόφασή του, το ίδιο δικαστήριο, αφού έλαβε υπόψη του την 263/2006 απόφασή του και τα αποτελέσματα της κλήρωσης μεταξύ των ισοψηφισάντων δημοτικών συμβούλων, η οποία διενεργήθηκε στο ακροατήριό του στις 14.12.2006, ανακήρυξε ως επιτυχόντα το συνδυασμό «.....», επιλαχόντα το συνδυασμό «.....» και δήμαρχο τον Ανακήρυξε επίσης και κατέταξε τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη του δημοτικού συμβουλίου, τους προέδρους και τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη των τοπικών συμβουλίων.

4. Επειδή, οι κρινόμενες αιτήσεις πρέπει να συνεκδικασθούν λόγω συνάφειας ενόψει του ότι και με τις δύο προσβάλλεται η 263/2005 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Σερρών.

5. Επειδή, θα πρέπει να προηγηθεί η έρευνα της αιτήσεως αναιρέσεως του

6. Επειδή, στο άρθρο 25 παρ. 1 του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114) ορίζεται ότι : «Δικαίωμα να εκλέγουν τις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές έχουν όλοι οι δημότες του Δήμου ή της Κοινότητας. Δικαίωμα να εκλέγουν τις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές έχουν επίσης οι πολίτες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.», ενώ στο άρθρο 26 παρ. 1 ορίζεται ότι : «Το εκλογικό δικαίωμα ασκούν μόνο όσοι είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους και στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του Δήμου ή της Κοινότητας, κατά τις ειδικότερες διατάξεις της νομοθεσίας», και στο άρθρο 27 παρ. 1 ότι : «Οι εκλογικοί κατάλογοι που ισχύουν για τις βουλευτικές εκλογές ισχύουν και για τις εκλογές των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων, των τοπικών συμβουλίων και των παρέδρων με παράλληλη τήρηση των διατάξεων για την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν από πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.». Εξάλλου, στο άρθρο 7 παρ. 1 του π.δ. 351/2003 «κωδικοποίηση σ' ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών» (Α' 316) ορίζεται ότι : «Η εκλογή {βουλευτών} γίνεται σε κάθε δήμο ή κοινότητα μόνο με τους εκλογικούς καταλόγους που τηρούνται στο Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και έχουν καταρτιστεί με βάση τα δημοτολόγια του οικείου δήμου ή κοινότητας.», στο δε άρθρο 8 παρ. 2 και 3 του ίδιου διατάγματος ορίζεται ότι : «2. Κάθε εκλογέας εγγράφεται μόνο στους εκλογικούς καταλόγους του δήμου ή της κοινότητας στα δημοτολόγια των οποίων είναι εγγεγραμμένος, σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα. 3. Η εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους είναι υποχρεωτική. Καθένας εγγράφεται μόνο μία φορά σε ένα εκλογικό κατάλογο.». Περαιτέρω, στις διατάξεις των άρθρων 17, 18 παρ. 8 και 9, 19, 21 και 22 παρ. 1 του προϊσχύσαντος Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (π.δ. 410/1995, Α' 231), που ίσχυσαν μέχρι τις 31.12.2006 (βλ. άρθρο τέταρτο ν. 3463/2006), ορίζονταν τα εξής : Άρθρο 17 : «Κάθε Έλληνας υπήκοος είναι Δημότης ενός Δήμου ή μιας Κοινότητας.». Άρθρο 18 : «8. Ο ενήλικος ή ο έγγαμος μπορεί με αίτησή του μετά από μία διετία να γίνει δημότης σε κάποιο δήμο ή κοινότητα όταν αποκτά εκεί κατοικία. ... 9. Δεν απαιτείται η προϋπόθεση της διετούς κατοικίας για τη μεταδημότευση : α) του ενός των συζύγων για να αποκτήσει τη δημοτικότητα του άλλου, β) των πρώην συζύγων λόγω λύσεως του γάμου για να αποκτήσουν τη δημοτικότητα που είχαν πριν από το γάμο, γ) του ενήλικου προκειμένου να αποκτήσει την αρχική δημοτικότητα που είχε ο ίδιος ή οι γονείς του.

Η δυνατότητα αυτή παρέχεται για μία μόνο φορά. ...». Άρθρο 21 : «Η απόκτηση νέας δημοτικότητας δήμου ή κοινότητας συνεπάγεται την απώλεια της προηγούμενης δημοτικότητας.». Άρθρο 22 : «1. Σε κάθε δήμο και κοινότητα τηρείται δημοτολόγιο.».

7. Επειδή, με την 263/2006 αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση απορρίφθηκαν οι λόγοι ένστασης που αφορούσαν σε 19 παράνομες μεταδημοτεύσεις (βλ. σκέψη 24 της εν λόγω απόφασης), διότι το δικαστήριο της ουσίας διαπίστωσε ότι οι μεταδημοτεύσαντες αυτοί δεν ψήφισαν και, επομένως, οι οικείες πράξεις μεταδημοτέυσης δεν επηρέασαν το εκλογικό αποτέλεσμα. Ειδικότερα, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση διαλαμβάνεται ότι το δικαστήριο της ουσίας προέβη στον έλεγχο των εκλογικών καταλόγων και των βιβλίων πρωτοκόλλου ψηφοφορίας ορισμένων εκλογικών τμημάτων μεταξύ των οποίων και του 21ου και διαπίστωσε ότι 19 δημότες από τους φερόμενους στην ένσταση ως παρανόμως μεταδημοτεύσαντες δεν ψήφισαν κατά τις επίμαχες εκλογές, μεταξύ δε αυτών ήταν και ο αναφερόμενος με τον αριθμό 70 στην ένσταση, σε άλλο, δε, σημείο της απόφασης αναφέρεται ότι με την ένσταση είχε προβληθεί ότι ο 70ος σε αυτήν Ψυρούκης του και της, μεταδημότευσε παρανόμως και παρά ταύτα ψήφισε στο 21ο εκλογικό τμήμα με αριθμό πρωτοκόλλου ψηφοφορίας 236. Με την αίτηση αναιρέσεως του (πρώτη αίτηση) προβάλλεται ότι με πλημμελή αιτιολογία το δικαστήριο της ουσίας απέρριψε το σχετικό λόγο της ένστασης ειδικά όσον αφορά στο , διότι ο του (υπ' αριθμόν 70 στην ένσταση), με αριθμό εγγραφής στον εκλογικό κατάλογο, αριθμό δημοτολογίου 4059/1, αριθμό εκλογικού καταλόγου 425, ήταν εγγεγραμμένος στο 21ο εκλογικό τμήμα και ψήφισε, αναγράφηκε δε με αριθμό 261 στο οικείο πρωτόκολλο ψηφοφορίας, το δε δικαστήριο της ουσίας όφειλε και μπορούσε ευχερώς να διαπιστώσει τα ανωτέρω παρά το γεγονός ότι στην ένσταση γράφηκαν εκ παραδρομής εσφαλμένα ως πατρώνυμο το επώνυμο του εν λόγω εκλογέα (..... του αντί του του) και ο αριθμός πρωτοκόλλου ψηφοφορίας (236 αντί 261). Ο λόγος αυτός αναιρέσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος και η πιο πάνω αιτιολογία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης είναι νόμιμη και επαρκής ενόψει των όσων είχαν προβληθεί ενώπιον του δικαστηρίου της ουσίας, περαιτέρω δε είναι απορριπτέος ως अपαράδεκτος κατά το μέρος που - όσον αφορά στο πατρώνυμο του εκλογέα και τον αριθμό πρωτοκόλλου ψηφοφορίας - ερείδεται σε πραγματικό που δεν προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και το οποίο, όπως ρητά αναφέρεται στην αίτηση αναιρέσεως, δεν είχε τεθεί (είχε τεθεί εσφαλμένα) ενώπιον του δικαστηρίου της ουσίας, καθώς και κατά το μέρος που με αυτόν πλήσσει η ανέλεγκτη αναιρετικά κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ως προς τη διαπίστωση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών.

8. Επειδή, με την αναιρεσιβαλλόμενη 263/2006 απόφαση κρίθηκε ότι νομίμως μεταδημότευσαν οι (αρ. .. στην ένσταση), (αρ. .. στην ένσταση), (αρ. .. στην ένσταση), (αρ. .. στην ένσταση), (αρ. .. στην ένσταση), (αρ. .. στην ένσταση), (αρ. .. στην ένσταση), (αρ. .. στην ένσταση), (αρ. .. στην ένσταση), (αρ. .. στην ένσταση), (αρ. .. στην ένσταση) και (αρ. .. στην ένσταση), διότι οι σύζυγοί τους με την ίδια πράξη μεταδημότευσαν προκειμένου να αποκτήσουν την αρχική δημοτικότητα που είχαν οι ίδιοι (στις πρώτες εννέα περιπτώσεις) και οι γονείς τους (στην τελευταία περίπτωση). Με την αίτηση αναιρέσεως του (πρώτη αίτηση) προβάλλεται ότι με τον τρόπο αυτό το δικαστήριο της ουσίας εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τη διάταξη του άρθρου 18 παρ. 9 του προϊσχύσαντος Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (π.δ.

410/1995), διότι κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης προϋποτίθεται ότι η δημοτικότητα του συζύγου την οποία αιτείται ο άλλος σύζυγος ήδη υφίσταται, άλλως έχει ήδη ολοκληρωθεί η διαδικασία για την κτήση της, και, επομένως, δεν είναι νόμιμη η μεταδημότευση του άλλου συζύγου με ενιαία πράξη περί μεταδημότευσης των δύο συζύγων, κατόπιν ενιαίας αιτήσεως ή ταυτόχρονων αιτήσεών τους. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, διότι δεν είχε προβληθεί με τα δικόγραφα της ένστασης ή των προσθέτων λόγων ενώπιον του δικαστηρίου της ουσίας.

9. Επειδή, στο άρθρο 16 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45) ορίζεται ότι : «1. Η διοικητική πράξη είναι έγγραφη, αναφέρει την εκδούσα αρχή και τις εφαρμοζόμενες διατάξεις, φέρει δε και χρονολογία, καθώς και υπογραφή του αρμοδίου οργάνου. ... Η παράλειψη αναφοράς των εφαρμοζόμενων διατάξεων ... δεν επάγεται ακυρότητα της πράξης. 2. Η ατομική διοικητική πράξη μπορεί κατ' εξαίρεση να είναι προφορική ...». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, που αποκρυσταλλώνει κατά τούτο γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, διοικητική πράξη, η οποία φέρει ημερομηνία έκδοσης, δεν είναι ούτε ανυπόστατη, ούτε παράνομη εκ του λόγου ότι δεν φέρει αριθμό απόφασης του οργάνου που την εξέδωσε (πρβλ. ΣΤΕ 121/1987, 4602/1977).

10. Επειδή, με την αναιρεσιβαλλόμενη 263/2006 απόφαση (σκέψη 27) κρίθηκε ότι : «1) με την υπ' αριθμό πρωτ. 2769/23.6.2006 απόφαση, ο (αυξ. αρ. 7 {ενν. στην ένσταση}) ... απέκτησε τη δημοτικότητα που είχε η μητέρα του ... , 3) με την υπ' αριθμό πρωτ. 2746/22.6.2006 απόφαση, η (αυξ. αρ. ...) επανέκτησε τη δημοτικότητα του Δήμου που είχε από το έτος 1959 έως το έτος 1989 ..., 4) συνακόλουθα, με την ίδια ως άνω απόφαση (υπ' αριθμό πρωτ. 2746/22.6.2006) και ο σύζυγος της ανωτέρω Αλέξιος (αυξ. αρ. 30), απέκτησε τη δημοτικότητα της συζύγου του, ... 7) με την υπ' αριθμό πρωτ. 2872/29.6.2006 απόφαση, η (αυξ. αρ. ...) επανέκτησε τη δημοτικότητα του Δήμου Αμφίπολης, που είχε από το έτος 1968 και απώλεσε αργότερα λόγω γάμου ..., 8) συνακόλουθα, με την ίδια ως άνω απόφαση (υπ' αριθμό 2872/29.6.2006) και ο σύζυγος της ανωτέρω (αυξ. αρ. 44) απέκτησε τη δημοτικότητα της συζύγου του, ... 13) με την υπ' αριθμ. πρωτ. 2753/22.6.2006 απόφαση ο (αυξ. αρ. 58) απέκτησε τη δημοτικότητα του Δήμου Αμφίπολης, που επανέκτησαν οι γονείς του ..., 27) με την υπ' αριθμ. πρωτ. 2874/29.6.2006 απόφαση, ο (αυξ. αρ. 91) απέκτησε τη δημοτικότητα της συζύγου του ...». Υπό τα δεδομένα αυτά, οι πιο πάνω πράξεις μεταδημότευσης, οι οποίες, κατά τη σαφή έννοια της 263/2006 προσβαλλόμενης απόφασης, έφεραν ημερομηνία έκδοσης (και αριθμό πρωτοκόλλου), δεν ήταν ούτε ανυπόστατες, ούτε παράνομες εκ του λόγου ότι δεν έφεραν «αριθμό απόφασης», ο δε λόγος αναιρέσεως με τον οποίο προβάλλονται τα αντίθετα, είναι απορριπτέος, σε κάθε περίπτωση, ως αβάσιμος.

11. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο τρίτο του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006) : «Οι δημοτικές και κοινοτικές εκλογές του έτους 2006 θα διεξαχθούν την πρώτη Κυριακή μετά τη δεκάτη του μηνός Οκτωβρίου 2006», ήτοι την 15η Οκτωβρίου 2006. Εξάλλου, στο άρθρο 27 του ίδιου Κώδικα ορίζεται ότι : «Οι εκλογικοί κατάλογοι που ισχύουν για τις βουλευτικές εκλογές ισχύουν και για τις εκλογές των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων, των τοπικών συμβουλίων και των παρέδρων με παράλληλη τήρηση των διατάξεων για την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν από πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.» και στο άρθρο 49 παρ. 1 ορίζεται ότι : «Οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών εφαρμόζονται αναλόγως και κατά τη διενέργεια των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών για όσα θέματα δεν υφίσταται

ειδική πρόβλεψη στις ρυθμίσεις του παρόντος.» Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 1 του π.δ. 351/2003, με το οποίο κωδικοποιήθηκαν οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών (Α' 316) : «Οι οριστικοί εκλογικοί κατάλογοι των βουλευτικών εκλογών, ισχύουν και σε κάθε άλλη περίπτωση προσφυγής στη λαϊκή ετυμηγορία.», ενώ κατά το άρθρο 22 παρ. 1 με απόφαση του Διευθυντή Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κυρώνονται και εκτυπώνονται οι εκλογικοί κατάλογοι που έχουν οριστικοποιηθεί, μετά την τήρηση της προβλεπόμενης στα άρθρα 7 έως και 21 του ίδιου π.δ. διαδικασίας. Εξάλλου, στο άρθρο 15 του εν λόγω π.δ. ορίζεται ότι : «Μεταβολές που συντελούνται στο δημοτολόγιο ένα μήνα πριν από την προκήρυξη των εκλογών καταχωρίζονται στους εκλογικούς καταλόγους μετά τη διενέργεια των εκλογών.», σύμφωνα με το άρθρο 42 του ίδιου διατάγματος : «Η προεκλογική περίοδος για τις βουλευτικές εκλογές αρχίζει κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 31. Η ίδια περίοδος για το δημοψήφισμα αρχίζει με τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος προκήρυξης, ενώ για τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές αρχίζει τριάντα ημέρες πριν από τη διεξαγωγή τους.» και σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 31 του ίδιου διατάγματος : «Από τη δημοσίευση του διατάγματος διάλυσης της Βουλής ή τη δωδέκατη ημέρα πριν από την κατά το άρθρο 53 παρ. 1 του Συντάγματος λήξη της βουλευτικής περιόδου αρχίζει η προεκλογική περίοδος. ...». Τέλος, κατά το άρθρο 41 παρ. 3 του Συντάγματος : «Το διάταγμα διάλυσης της Βουλής, προσυπογραμμένο στην περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου από το Υπουργικό Συμβούλιο, πρέπει να περιλαμβάνει συγχρόνως την προκήρυξη εκλογών μέσα σε τριάντα ημέρες και τη σύγκληση νέας Βουλής μέσα σε άλλες τριάντα ημέρες από τις εκλογές.».

12. Επειδή, κατά την έννοια της πιο πάνω διάταξης του άρθρου 15 π.δ. 351/2003, αναλογικά εφαρμοζόμενης - ενόψει των διατάξεων των άρθρων 42 και 31 παρ. 3 του ίδιου διατάγματος και του άρθρου 41 παρ. 3 του Συντάγματος - στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές δύναμι της πιο πάνω διάταξης του άρθρου 49 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, οι μεταβολές που συντελούνται στα δημοτολόγια ένα μήνα και τριάντα ημέρες πριν από την ημέρα διεξαγωγής των δημοτικών εκλογών, συμπεριλαμβανομένων και των πράξεων που περιέχουν αναδρομική ή μη ανάκληση προηγούμενων εγγραφών στα δημοτολόγια, δεν καταχωρίζονται στους εκλογικούς καταλόγους και, συνεπώς, όσοι εκλογείς μεταδημότευσαν κατά το διάστημα αυτό, εξακολουθούν να ψηφίζουν στο Δήμο από τον οποίο μεταδημότευσαν, βάσει των ισχυόντων «οριστικών» κατά το άρθρο 26 παρ. 1 του π.δ. 351/2003 εκλογικών καταλόγων.

13. Επειδή, με την 263/2006 αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγινε δεκτό ότι ο (αρ. 75 στην ένσταση) με τις 1325/4.4.2006 και 30/10.4.2006 πράξεις επανέκτησε τη δημοτικότητα του Δήμου Αμφίπολης, που είχε από το έτος 1978 έως το έτος 1985, ακολούθως, όμως με την από 21.8.2006 αίτησή του προς τον εν λόγω Δήμο ζήτησε την ανάκληση των πράξεων μεταδημότευσής του προκειμένου να επανεγγραφεί στο δημοτολόγιο του Δήμου Θεσσαλονίκης, αίτημα που έγινε δεκτό με την 4126/21.8.2006 απόφαση του Δημάρχου Αμφίπολης και στη συνέχεια ενεγράφη στο δημοτολόγιο του Δήμου Θεσσαλονίκης με την 40204/23.8.2006 απόφαση. Το δικαστήριο της ουσίας έκρινε ότι εφόσον ο εκλογέας αυτός μετά την εγγραφή του στα δημοτολόγια του Δήμου Θεσσαλονίκης στις 23.8.2006 δεν είχε εγγραφεί στον οικείο εκλογικό κατάλογο - ενέργεια που, κατά το δικάσαν δικαστήριο, μπορούσε κατά νόμο να γίνει μόνο μετά τη διενέργεια των εκλογών - νομίμως άσκησε το εκλογικό του δικαίωμα ως εγγεγραμμένος στον εκλογικό κατάλογο του Δήμου, από τον οποίο νομίμως δεν είχε διαγραφεί. Ακολούθως, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Σερρών δέχθηκε ότι τα ίδια ισχύουν και για τη σύζυγο του εν λόγω

εκλογέα (αρ. 76 στην ένσταση) και τα δύο τέκνα τους και
..... (αρ. 77 και 78 στην ένσταση). Η κρίση αυτή του δικαστηρίου της ουσίας
είναι, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, ορθή, ο δε λόγος που
προβάλλεται με την αίτηση αναιρέσεως του (πρώτη αίτηση)
σύμφωνα με τον οποίο το εν λόγω διοικητικό πρωτοδικείο εσφαλμένα ερμήνευσε και
εφάρμοσε τις πιο πάνω διατάξεις, κατά την έννοια των οποίων εφόσον οι ανωτέρω
εκλογείς είχαν διαγραφεί από το δημοτολόγιο του Δήμου Αμφίπολης μη νομίμως
ψηφισαν στις ένδικες εκλογές, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Εξάλλου, τα
προβαλλόμενα με το από 14.2.2007 υπόμνημα του αναιρεσείοντος προς το
Δικαστήριο ότι με το δικόγραφο της αιτήσεως αναιρέσεως αυτού προβλήθηκε λόγος
αναιρέσεως σύμφωνα με τον οποίο η εγγραφή των πιο πάνω εκλογέων στα
δημοτολόγια του Δήμου ήταν παράνομη, διότι η οικεία πράξη
μεταδημότευσης εκδόθηκε χωρίς προηγούμενη αίτηση των εν λόγω εκλογέων δεν
ευσταθούν, διότι με το δικόγραφο της αιτήσεως αναιρέσεως δεν προβλήθηκε τέτοιος
λόγος. Εάν δε ήθελε θεωρηθεί ότι με το εν λόγω υπόμνημα προβάλλεται, το πρώτον,
ο λόγος αυτός αναιρέσεως, τότε θα πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

14. Επειδή, στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται ότι : «Καθένας έχει
δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να
αναπτύξει σ' αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του, όπως
νόμος ορίζει.». Εξάλλου, στο άρθρο 1 παρ. 2 του Συντάγματος ορίζεται ότι :
«Θεμέλιο του πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία», στο άρθρο 52 ότι : «Η
ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης, ως έκφραση της λαϊκής
κυριαρχίας, τελεί υπό την εγγύηση όλων των λειτουργών της Πολιτείας, που έχουν
υποχρέωση να τη διασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση. ...» και στο άρθρο 102 παρ. 1
και 2 ότι : «1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής
αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. ... 2. Οι οργανισμοί τοπικής
αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Οι αρχές τους εκλέγονται
με καθολική και μυστική ψηφοφορία, όπως νόμος ορίζει.».

15. Επειδή, στο άρθρο 258 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97)
ορίζεται ότι : «Κατά την εκδίκαση της ένστασης, το δικαστήριο μπορεί να κρίνει
παρεμπιπτόντως ζητήματα που αφορούν τη νομιμότητα των προηγούμενων
πράξεων, οι οποίες αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 246, καθώς και των
προπαρασκευαστικών της εκλογής πράξεων (εγγραφή, μετεγγραφή, ή διαγραφή
εκλογέα στους, ή από τους, εκλογικούς καταλόγους, διόρθωση των στοιχείων του
που περιλαμβάνονται σε αυτούς κ.τ.τ.), εφόσον, σε κάθε περίπτωση, η νομιμότητα
αυτή δεν έχει κριθεί με δύναμη δεδρασμένου.». Εξάλλου, κατά το άρθρο 67 παρ. 2
του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006) : «Ο κατά το άρθρο 258 του
Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας παρεμπιπτόντων έλεγχος της εγγραφής, μετεγγραφής ή
διαγραφής εκλογέα στους ή από τους εκλογικούς καταλόγους του οικείου Δήμου ή
Κοινότητας, χωρεί κατά των πράξεων αυτών μόνο αν αυτές έγιναν κατά τη σύνταξη ή
αναθεώρηση των εκλογικών καταλόγων κατά τη διάρκεια του έτους, που προηγείται
της ημερομηνίας διενέργειας των δημοτικών ή κοινοτικών εκλογών.». Κατά την
έννοια των διατάξεων αυτών εφόσον με την ένσταση ζητείται ο παρεμπιπτόντων έλεγχος
προπαρασκευαστικών της εκλογής ατομικών διοικητικών πράξεων, όπως είναι και οι
πράξεις μεταδημότευσης, ο έλεγχος αυτός είναι επιτρεπτός μόνο εφόσον οι πράξεις
αυτές εκδόθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από 1ης Ιανουαρίου του ημερολογιακώς
προηγούμενου έτους εκείνου κατά το οποίο διενεργήθηκαν οι δημοτικές και
κοινοτικές εκλογές μέχρι του χρόνου αυτών των εκλογών. Συνεπώς, όσον αφορά τις
δημοτικές και κοινοτικές εκλογές της 15.10.2006, οι πράξεις αυτές ελέγχονται μόνον

εφόσον εκδόθηκαν εντός του έτους 2005 και κατά τη διάρκεια του έτους 2006 προ της διενέργειας των εν λόγω εκλογών.

16. Επειδή, οι πράξεις μεταδημότευσης προσβάλλονται ευθέως με αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας από καθέναν που έχει έννομο συμφέρον προς τούτο, όπως είναι και κάθε δημότης του δήμου ή της κοινότητας στο δημοτολόγιο του οποίου εγγράφεται αυτός που μεταδημοτεύει σε αυτό το δήμο ή κοινότητα (ΣτΕ 765/1960). Εξάλλου, η έκδοση των πράξεων μεταδημότευσης λαμβάνει δημοσιότητα, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 1 π.δ. 351/2003 (Α' 316), σε ιδιαίτερες καταστάσεις που συντάσσονται από το Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας κάθε ημερολογιακό δίμηνο περιλαμβάνονται όλες οι μεταβολές που έχουν επέλθει στα δημοτολόγια λόγω θανάτου, μεταδημότευσης, διόρθωσης στοιχείων εγγραφής και απόκτησης ή απώλειας της ελληνικής ιθαγένειας, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 1 του ίδιου διατάγματος οι καταστάσεις αυτές αναρτώνται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα από 1ης μέχρι 10ης του επόμενου μήνα μετά από τη λήξη του διμήνου. Περαιτέρω, στο τμήμα του εν λόγω διατάγματος περί εκλογικών καταλόγων (άρθρα 7 έως και 28 αυτού) προβλέπονται μείζονες εγγυήσεις διαφάνειας και ελέγχου της διαδικασίας κατάρτισης των εκλογικών καταλόγων. Υπό τα δεδομένα, αυτά η διάταξη του άρθρου 67 παρ. 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, με την οποία τέθηκε ο πιο πάνω χρονικός περιορισμός του παρεμπόδιου ελέγχου των πράξεων μεταδημότευσης προς χάριν της ασφάλειας δικαίου και της ταχείας επίλυσης των οικείων εκλογικών διαφορών, δεν αντίκειται στις προπαρατεθείσες διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 1, 1 παρ. 2, 52 και 102 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος, ούτε σε άλλες συνταγματικές διατάξεις ή αρχές.

17. Επειδή, με την 263/2006 αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση οι λόγοι που αφορούσαν σε δέκα μεταδημοτεύσεις απορρίφθηκαν ως απαράδεκτοι, διότι οι οικείες πράξεις μεταδημότευσης εκδόθηκαν πριν από τις 15.10.2005, και, επομένως, σύμφωνα με την ερμηνεία που έδωσε το διοικητικό πρωτοδικείο στη διάταξη του άρθρου 67 παρ. 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, το δικαστήριο εκείνο δεν είχε την εξουσία να τις ελέγξει παρεμπιπτόντως (βλ. σκέψη 26 της εν λόγω απόφασης). Ο αναιρεσιών με το από 14.2.2007 συμπληρωματικό του υπόμνημα, που κατατέθηκε μετά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο και εντός της προθεσμίας που του χορηγήθηκε προς τούτο, προέβαλε ότι η κρίση αυτή του δικαστηρίου της ουσίας είναι εσφαλμένη, διότι η διάταξη του άρθρου 67 παρ. 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, κατά το μέρος που περιορίζει χρονικά τον παρεμπόδιου έλεγχο των πράξεων μεταδημότευσης τόσο ώστε να μην ελέγχεται ολόκληρο το χρονικό διάστημα της θητείας του προηγούμενου δημάρχου, αντίκειται στις διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 1 και 52 του Συντάγματος, αφού επιτρέπει στον εκάστοτε δήμαρχο να προετοιμάζει την επανεκλογή του με την έκδοση παράνομων πράξεων μεταδημότευσης κατά τα τρία πρώτα έτη της θητείας του, και συνεπώς, δεν έπρεπε να τύχει εφαρμογής από το δικάσαν δικαστήριο. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτός ως αβάσιμος, διότι, όπως προεκτέθηκε, η διάταξη του άρθρου 67 παρ. 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, με την οποία τέθηκε ο πιο πάνω χρονικός περιορισμός του παρεμπόδιου ελέγχου των πράξεων μεταδημότευσης, δεν αντίκειται στις διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 1 και 52 του Συντάγματος. Περαιτέρω, το ζήτημα της ορθής ή μη ερμηνείας της διάταξης του άρθρου 67 παρ. 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων από το δικάσαν δικαστήριο δεν μπορεί να εξετασθεί εν προκειμένω από το Συμβούλιο της Επικρατείας, εφόσον δεν προβλήθηκε λόγος αναιρέσεως με αυτό το περιεχόμενο με το δικόγραφο της αιτήσεως αναιρέσεως ή με δικόγραφο προσθέτων λόγων.

18. Επειδή, μετά την απόρριψη των πιο πάνω λόγων αναιρέσεως, οι εναπομείναντες λόγοι του δικογράφου της αιτήσεως αναιρέσεως που αφορούν σε πέντε από τις πράξεις μεταδημότευσης (των και, και , που αναγράφονταν με αριθμούς 2, 3, 60, 83 και 84 αντιστοίχως στην ένσταση του (βλ. αίτηση αναιρέσεως, Κεφ. ΙΙ, σελ. 10-15), η νομιμότητα των οποίων δεν ελέγχθηκε από το δικάσαν δικαστήριο λόγω του χρόνου έκδοσής τους (βλ. απόφαση 263/2006 του Διοικητικού Πρωτοδικείου Σερρών, σκέψη 26), καθώς και αυτοί που αφορούν στις 37 πράξεις μεταδημότευσης, ως προς τις οποίες το δικάσαν δικαστήριο έκρινε ότι ο παρεμπόπων έλεγχός τους παρέλκει ως αλυσιτελής διότι δεν μπορούσε να επηρεάσει το συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα (βλ. σκέψη 30 της 263/2006 απόφασης), αφορούν σε 42 (5 + 37) συνολικά μεταδημοτεύσεις. Εφόσον, όμως, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είχε γίνει δεκτό ότι μία πράξη μεταδημότευσης ήταν παράνομη, ο δε συνδυασμός «..... » με υποψήφιο δήμαρχο τον..... έλαβε 1712 ψήφους και ο συνδυασμός «..... » με υποψήφιο δήμαρχο το 1668 (1664 + 4) ψήφους, ήτοι η διαφορά των δύο συνδυασμών ανέρχεται σε 44 ψήφους, η εξέταση των πιο πάνω εναπομεινάντων λόγων αναιρέσεως παρέλκει ως αλυσιτελής, διότι ενδεχόμενη αποδοχή τους δεν θα μπορούσε να επηρεάσει το εκλογικό αποτέλεσμα ως προς τη σειρά κατάταξης των δύο συνδυασμών (πρβλ. ΣΤΕ 89/2004, 3676/1996).

19. Επειδή, συνεπώς, η αίτηση αναιρέσεως του πρέπει να απορριφθεί.

20. Επειδή, μετά την απόρριψη της πιο πάνω αίτησης δεν δύναται πλέον να μεταβληθεί η σειρά επιτυχίας των συνδυασμών των αντιδίκων, ανεξάρτητα από την αποδοχή ή μη της συνεκδικαζόμενης αιτήσεως αναιρέσεως του (δεύτερη αίτηση), η οποία για το λόγο αυτό πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής (βλ. ΣΤΕ 89/2004).

21. Επειδή, το Δικαστήριο εκτιμώντας τις περιστάσεις της παρούσας δίκης κρίνει, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 39 παρ. 1 π.δ. 18/1989 (Α' 8), ότι η δικαστική δαπάνη πρέπει να συμφηφιστεί μεταξύ των διαδίκων.

Δια ταύτα

Συνεκδικάζει και απορρίπτει τις κρινόμενες αιτήσεις αναιρέσεως.

Διατάσσει την κατάπτωση των παραβόλων.

Συμφηφίζει τη δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδίκων.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 5, 25 και 27 Ιουνίου 2007 και στις 26 Φεβρουαρίου 2008

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος
Δ. Τετράδη – Χαρλαύτη

Η Γραμματέας

Γ. Σταυρόπουλος

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 27ης Μαρτίου 2008.

Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος
Ρίζος
Α. Τριάδη

Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Σωτ.

П.В.